

AB İLE İLİŞKİLER VE GÜMRÜK BİRLİĞİ'NİN ZARARI

(30 Nisan 2009)

Prof. Dr. Emin ÇARIKCI

Çankaya Üniversitesi İİBF Uluslararası Ticaret Bölümü Öğretim Üyesi

Giriş:

Gümrük birliği (GB) öncesi ve sonrası yıllardır ciddi bir araştırma yapılmadan GB'nin zararı konusunda çok çelişkili ve yanlış rakamlar öne sürüldü. Bu makalenin amacı, önce Türkiye – AB ilişkilerinin kısa bir tarihçesini, GB konusundaki tartışmaları 1995 – 2008 dönemine ait istatistiki verilere dayanarak değerlendirmek ve 1996'dan 2006'ya sanayi malları ihracat miktarını ve adedini belirtmektir.

GB'NİN ZARARI 100 MİLYAR DOLAR MI?

Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) ile Türkiye arasında 12 Eylül 1963'te imzalanan Ankara Anlaşması 1 Aralık 1964'te yürürlüğe girdiğinde Türkiye AET'ye ortak üye oldu. Nihai hedef tam üyelik olmakla birlikte, önce kademeli olarak Gümrük Birliği (GB) kurulacaktı. Nitekim, Türkiye sanayi malları ticaretinde 1996 yılında AB ile GB'ye girmiş oldu.

23 Kasım 1970'te imzalanan ve 1 Ocak 1973'te yürürlüğe girmiş olan Katma Protokol ile 1972 başından itibaren Türk Sanayi Ürünleri (1968'den itibaren adı AET'den Avrupa Topluluğu'na (AT) dönüşen) AT'ye gümrüksüz girmeye başladı. Alınan bu tavizin karşılığında Türkiye'de 1973'ten itibaren AT ülkelerinin sanayi ürünlerinden aldığı Gümrük Vergilerini (GV) 22 yılda sıfırlamayı taahhüt etmişti.

1963 Ankara Anlaşması ve Katma Protokol iki tarafın parlamentolarında da onaylandığı için Türkiye'nin Avrupa Birliği ile GB'ye girmesi bir devlet taahhüdü idi. Maalesef biz 45 yılı aşkın bir süredir, Türkiye-AB ilişkilerini ve GB'yi iç politika malzemesi yaptık ve yapmaya da devam ediyoruz.

Son yıllarda AB ile ilişkiler tartışılırken GB'nin zararı da sık sık gündeme getirildi; fakat hiç kimse ve Türk Sanayi Ürünleri'nin AB'ye GB'den önce 23 yıl GV'siz girmesinin Türkiye'nin sanayileşmesine ne kadar müspet etki ettiğinden ve AB'nin 33 yıllık GV kaybından hiç bahsetmedi. **GB'nin zararı**, 4-5 yıl önce 45-50 milyar Dolardan başlanarak ve her yıl 10'ar milyar Dolar zam yapılarak, **100 milyar Dolara kadar çıkarıldı**. **Hesaplama ise şöyle yapıldı: GB'den bu yana Türkiye AB ile dış ticaretinde (X milyar Dolar) Dış Ticaret (DT) açığı vermiş, ilaveten 15-20 milyar Dolar da GV kaybı = GB'nin zararı!**

Bu yanlış hesaplama ile devam edersek, 1996-2007 döneminde AB ile toplam DT açığımız 121 milyar Dolara, 10-15 milyar Dolarlık GV kayıplarını da eklersek GB'nin zararı 135 milyar Doları aşmış mı oldu?! Hayır. Bu hesaplama bilimsel olarak tamamen yanlış bir değerlendirmedir. Malesef bu dayanaksız hesaplama herkes ve her kesim tarafından doğru kabul edilerek kamuoyunun yanıltılmasına devam edilmektedir.

Son 13 yıllık GB döneminde ithalatın yaklaşık %88'i hammadde, ara malı ve yatırım mallarından ve %12'si dayanıklı ve dayanıksız tüketim mallarından oluşmuştur. **“Türkiye'de ithalat artışı ve Dış Ticaret açığının artması tamamıyla GSMH büyüme (yatırım ve üretim) hızı artışına ve dolayısıyla ithal girdisi yüksek olan ihracat artışına bağlıdır.”** Nitekim, **Tablo-1'de görüldüğü gibi, 2001 yılında Büyüme hızı %-5.7 gerilemiş, 2000'den 2001'e;**

- İthalat 54.5 milyardan 41.4 milyar \$'a inmiş,
- DT açığı 26.7'den 10.1 milyar \$'a gerilemiş,
- AB ile DT açığı da 12.3'ten 2.2 milyar \$'a inmiş,

- Mal ve hizmet gelir giderlerimizin farkı olan **Cari İşlemler Dengesi (CİD) açığı da -9.8 milyar \$'dan +3.4 milyar \$'lık** (13.2 milyar \$ fark) **bir artışa dönüşmüştür (Bkz Tablo-1). 2009'da GSYH büyüme hızının %-5 dolayında gerilemesi beklendiğine göre, 2008'den 2009'a CİD açığı -41.7 milyar dolardan, +5 milyar dolara çıkabilir** (detay için bakınız Not-1, 2 nolu makle).

Özetlersek, GB'den bu yana, 1995'den 2008'e;

- GSYH 210 milyar \$'dan 741.8 milyar \$'a (3.5 kat artış),
- İthalat 35,7 milyardan 202 milyar \$'a (5,7 kat artış),
- İhracat ise 21,6 milyardan 132.0 milyar \$'a (6,1 kat artış),
- AB'den ithalat 16,9 milyardan 74,8 milyar \$'a (4,4 kat artış),
- AB'ye ihracat ise, 11 milyardan 63,4 milyar \$'a (5,8 kat artış),
- Türkiye'nin ithalatında AB'nin payı %47'den %37.0'a gerilemiş,
- İhracatımızda AB'nin payı ise, %51'den %48,0'a inmiştir.
- AB ile, ihracatın ithalatı karşılama oranı (X/M) %65'den %84,8'e fırlamış,
- Toplam DT açığında AB'nin payı %41,8'den %16,3'e gerilemiştir (Bakınız Tablo 1).

TABLO-1, TÜRKİYE'NİN TOPLAM VE AB İLE DIŞ TİCARETİ (Milyar \$), 2005 - 2008

	1995	1996	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
GSYH (Milyar\$)	210,8	240.0	265,4	196,7	230,5	304,1	392,9	483,9	530,6	656.0	741,8
GSYH (%)	8.0	7.1	6.8	- 5,7	6,2	5.3	9.4	8,4	6,9	4.6	1,1
İthalat (M)	- 35.7	- 43.6	-54.5	- 41.4	- 51.6	- 69.3	- 97.4	- 116	- 139.6	-170.0	-202,0
İhracat (X)	21.6	23.2	27.8	31.3	36.1	47.3	63.1	73.1	85.5	107.2	132,0
X/M (1) %'si	60.5	53.2	51.0	75.7	69.9	68.1	64.8	62.9	61.3	63.0	65,3
DT (2) Açığı	-14.1	-20.4	-26.7	-10.1	-15.5	-22.0	-34.3	- 42.9	- 54.0	-62.8	-70,0
CİD (3) Açığı	-2.3	-2.4	-9.8	+3.4	-1.5	-6.9	-15.6	- 23.4	- 32.2	-38.0	-41,4
1996-2008 Dönemi Toplam DT Açığı 415 Milyar \$ (ithalat 1120 – ihracat 705)											
AVRUPA BİRLİĞİ (AB) İLE DIŞ TİCARETİMİZ (4)											
İthalat (M)	-16.9	- 23.1	-26.6	-18.3	-23.3	-31.7	- 45.4	- 49.0	-59.4	- 68.6	-74,8
İhracat (X)	11.0	11.5	14.3	16.1	18.5	24.5	34.3	38.3	47.9	60.4	63,4
X/M %'si	65.1	49.8	53.8	88.0	79.4	77.3	75.4	78.2	80.6	88.0	84,8
DT Açığı (M-X)	-5.9	-11.6	-12.3	-2.2	-4.8	-7.2	-11.1	10.7	- 11.5	- 8.2	-11,4
Toplam DT Açığı AB %'si	41,8	56,9	46,1	21,8	31,0	35,5	32,4	24,9	21,3	13,1	16,3
1996-2008 AB ile Toplam DT Açığı 121.0 Milyar \$, AB Dışı Ülkelerle 294.0 Milyar \$											
M'de AB %'si	47	53	49	44	45	46	46.7	42.0	42.6	40,3	37.0
X'da AB %'si	51	50	52	51	51	52	54.7	52.4	56.0	56,3	48.0
(1) X/M = İhracatın İthalatı karşılama oranı. (2) DT = Dış Ticaret; (3) CİD = Cari İşlemler Dengesi; (4) AB'ye üye sayısı 2004'de 25'e ve 2007'de 27'ye çıkmıştır.											

Kaynak: DPT, Türkiye'nin üyeliğinin AB'ye Muhtemel Etkileri, Kasım 2004, s.26; TÜİK, Haber Bülteni, Nisan 2009.

Bazı eleştirmenler ise, "GB öncesi ve sonrası 13 yılda AB ile DT açığı yaklaşık ikiye katlanmıştır" iddiasında bulunmaktadır. Doğrudur. Fakat, bunun asıl sebebi, 1995'ten 2008'e, ithal girdisi oranı yüksek olan toplam ihracatın 6.1'e ve AB'ye ihracatın 5.8'e katlanması (AB'ye ihracatın 11 milyar \$'dan 63.4 milyar \$'a çıkmış) ve GSMH'nin de % 352'lik bir artışla 3.5'e katlanmasıdır.

1996-2008 döneminde toplam ithalatımız 1 trilyon 120 milyar \$, ihracatımız 705 milyar \$ olup, toplam DT açığımız 415 milyar \$'dır. Bu açığın yaklaşık sadece 121 milyar \$'ı (%29.1'i) AB ülkeleriyle, geriye kalan 294 milyar \$'ı (%70.9'i) AB dışı ülkelerle (Bkz Tablo-1). Burada şu soruyu sormalıyız: AB ile DT açığına ve artışına GB yol açmış ise, AB dışı ülkelerle olan DT açığının sebepleri nelerdir ve bu açığı nasıl izah edeceğiz? Cevabını maalesef kimse veremiyor.

2008'de ihracat 132.0 milyar \$ (%23 artış), ithalat ise 202 milyar \$ (%18.8 artış), DT açığı da -70 milyar \$, ve X / M ise %65.3'tür. Bölgeler itibarıyla, Toplam DT açığının (M – X = milyar \$):

- %44.4'ü (-31.0=38,1-7,1) **Uzak Doğu ve Diğer Asya ülkeleriyle ve X / M =%18,6**
- %35,4'ü (-24,7= 45,6-20,9) **KEİ (Karadeniz Ekonomik İşbirliği) ülkeleriyle, X/M =%45,8 ve**
- **sadece %16,3'ü (-11,4=74,8-63,4) AB (Avrupa Birliği) ülkeleriyle ve X / M = %84,8'dir.**

2008'de -70 milyar \$'lık DT açığının sadece -11,4 milyar \$'ı (%16,3'ü) AB ülkeleri ile, 58,4 milyar \$'ı (%83,7'si) AB dışı ülkeler ile olduğu halde bu açık yalnız Rusya ile -24,8 ve Çin ile -14.2 milyar \$'dır (Toplam DT açığının %55,6'sı Rusya ve Çin iledir). Üstelik, Uzakdoğu ülkelerinden ithal edilen malların yaklaşık %90'ı dayanıklı tüketim mallarından oluşurken, AB'den yapılan ithalatın ise en az %80'i yatırım ve üretim mallarından oluşmaktadır.

Diğer taraftan **1995'den 2008'e Türkiye'de ihracat/ithalat %'si (ihracatın ithalatı karşılama oranı) %60.5'den %65,4'e çıktığı halde, bu oran AB ülkeleri ile %65.1'den %84,8'e (2007'de %88'e) fırlamıştır.** Bu gerçekler körü körüne AB ile Gümrük Birliği'ne karşı olanlara ithaf olunur.

Özetlersek, Türkiye için, sadece dış ekonomik ilişkiler açısından bakıldığında bile, önemli olan AB vizyonunu ve motivasyonunu kaybetmemektir. Ayrıca, AB projesi 35 fasılda (başlıkta) Türkiye'nin ekonomisi, hayat standardı ve demokrasisinin gelişmesi ve iyileşmesi için modernleşme yolunda bir itici güçtür. Aksi halde, AB yolunda harcanan 46 yıllık mücadeleye, emeğe ve kazanımlara yazık olur. Gümrük Birliği ve Türkiye-AB ilişkileri (müzakereler) konularında daha fazla bilgi için, bakınız: NOT-1

2008'de ülkeler bazında sırasıyla en büyük DT açığımız ve ihracatın ithalatı karşılama oranı (X/M) ise: Çin ile -14.2 milyar \$ (15.6-1.4) ve %9.0; Rusya ile -24.8 milyar \$ (31.3-6.5) ve %20.8; Almanya ile -5.7 milyar \$ (18.7-13.0) ve %69.5; İran ile -6.2 milyar \$ (8.2-2.0) ve %24.4; Güney Kore ile -3.9 milyar \$ (4,1-0.2) ve %5; İsviçre ile -2.7 milyar \$ (5.6-2.9) ve %51.8 ve Japonya ile -3.7 milyar \$ (4.0-0.3) ve %7.5'tir. DT fazlası (X - M) elde ettiğimiz ülkeler ise: İngiltere ile 2.9 milyar \$ (8.2-5.3); Irak ile 2.2 (3.9-1.3), Yunanistan ile 1.2 (2.4-1.2); Azerbaycan ile 0,8 milyar \$ (1.7-0.9); Romanya ile 0.4 milyar \$ (4.0-3.6); Hollanda ile DT açığımız 0'dır.

Türkiye'nin esas meselesi: 2007 yılında, 27 üyeli AB ülkesi ile gerçekleşen -8,2 milyar \$'lık DT açığı değil, sadece Rusya ile -18,8 milyar \$'lık ve 4 Uzak Doğu ülkesiyle (Çin, Japonya, G. Kore, Tayvan) -21,5 milyar \$'lık Dış Ticaret Açığı vermesidir. Belirtmek gerekir ki, Rusya ile DT açığımızın büyük bir kısmı turizm gelirleri, bavul ticareti ve müteahhitlik hizmetleri gelirleri ile giderildiği halde, Uzak Doğu ülkeleriyle gerçekleşen DT açığını telafi edebilecek benzer gelirlerimiz yoktur.

GB'ye Girilince Elde Edilen Avantajlar:

Tekstil kotaları: GB sayesinde Türk tekstil ve hazır giyim ürünlerine Avrupa Birliği'nde (AB'de) kotalar 1996'da kalktığı için, bu mallarda Türkiye AB pazarında Çin'in ardından, 4.lükten 2.liğe yükselmiş idi. 2004'de Türkiye'nin toplam tekstil ve hazır giyim ihracatı 17,7 milyar \$ olup, bu ihracatın %73'ü AB ülkelerindedir. AB pazarında Türkiye'nin payı tekstilde %13, hazır giyimde %9 iken, Çin'in payı sırasıyla %10 ve %18'dir.

STA'lar avantajı: Türkiye'nin AB ile Gümrük Birliği'ne girmesi sonucu Merkezi ve Doğu Avrupa ülkeleri (MDAU), Baltık Ülkeleri, Balkan ülkeleri, Kuzey Afrika ve bazı Orta Doğu Ülkeleri ile Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA) yapma imkanı ortaya çıkmıştır. Nitekim, Türkiye'nin bu ülkeler ile STA'lar kurması Türkiye'nin menfaatindedir. Çünkü, 1990'lı yılların sonlarında Türkiye bu ülkelere karşı sanayi malları ticaretinde mukayeseli üstünlüğe sahipti. İkinci olarak AB ülkeleri bu ülkelere daha önce STA'lar yaptığı için AB ülkelerinden ithal edilen sanayi malları adı geçen ülkelere gümrüksüz olarak gitmekteydi. Türkiye'nin yapmış olduğu STA'lar AB'nin bu ülkelerdeki haksız rekabetini ortadan kaldırmış ve neticede özellikle MDAU ülkelerine yaptığımız ihracat, 2001-2004 döneminde, ortalama yıllık ihracat artışımızın iki katına yaklaşmıştır.

AB ve GB ile İlgili Sloganlar ve Gerçekler:

GB sonucu "10-15 milyar \$'lık Gümrük Vergisi kaybının zarar hanesine yazılması" ise çok abartılı ve abesle iştir. Çünkü, 1995'te AB ülkelerine karşı koruma oranı sadece %5.47 olup, bu oran 1996'da %1.34'e inmiştir (DPT, Kasım 2004, sayfa 23). Ayrıca son 12 yıllık dönemde ithalatın yaklaşık %90'ı yatırım ve üretim ile ilgili olduğuna göre, eğer Türk iş alemi kendi devletine bu kadar vergi vermemiş ise, bunun olumlu etkilerinden de söz etmek gerekir. Verilmeyen gümrük vergisi sayesinde Türk işverenin maliyetleri düşmüş ve neticede dış rekabet

gücü artmış, iç piyasada ise daha düşük fiyatlarla mal alma imkanına kavuşan tüketicilerimizin refah düzeyi artmıştır.

Diğer iddia da “GB ile AB’nin Ortak Gümrük Tarifesi’ne (OGT), girildiği için DT açığı artmıştır”. Ayrıca, bilinmesi gereken gerçekler ise; a) GB öncesi 1995’de bile, yıllık ihracatımız sadece 21,6 milyar \$ iken, Türkiye’nin DT açığı 14,1 milyar \$ değil miydi? (Bknz: Tablo-1). b) Türkiye’nin Ödemeler Dengesi yapısı sürekli olarak DT açığı vermek zorundadır. Çünkü, ithalatın yaklaşık %88’i hammadde, ara malı ve yatırım malıdır. İlave, Türkiye ihracat gelirlerine ilave son yıllarda (5-6 yıldır) bavul ticareti ve başta turizm gelirleri olmak üzere hizmet gelirlerinden her yıl 30 - 44 milyar dolarlık (hizmet giderleri de 11 - 17 milyar \$) bir döviz geliri elde etmektedir. Önemli olan, bu dövizleri de yatırım, üretim ve ihracat artışına dönüştürebilmektir. Bunun yolu da ithalat artışı ve DT açıklarından geçmektedir.

GB’ nin zararı olarak, “OGT yüzünden 3. (diğer) ülkelerle DT açığı artmıştır” iddiası ileri sürülmekte ise de, bu iddia da yeterince doğru değildir. Çünkü, Türkiye AB dışı ülkeler ile yapılan sanayi malları ithalatında OGT ile ilgili 1996’dan 2001’ e kadar istisnalar elde etmiş, ayrıca Türkiye dahil bütün ülkelerde son yıllarda dünyada sanayi malları ithalatından alınan ortalama gümrük vergisi oranları büyük ölçüde tek haneli rakamlara indiği için, OGT’ ye girmekle dış ticaretimizde önemli bir zarara yol açmamıştır. Zaten GB’ den önce 1995’ de Türkiye’ nin AB’ den ithal ettiği sanayi mallarından alınan ortalama gümrük vergisi oranı sadece %9 idi. Eğer GB ile Türk sanayi çökecek olsaydı %10’ luk bir devalüasyonla GB öncesi korumayı da sağlayabilirdik.

40 yıllık bir mazisi olan “Onlar ortak biz pazar” sloganına gelince: 1995’den 2007’e AB’nin ihracatında Türkiye’nin ithalatının payı %0.9’dan sadece %1.5’e çıkmıştır. AB ülkelerinin dış ticaretlerinin yaklaşık %60’ını kendi aralarında yaptığı hesaba katılırsa, bu ülkelerin AB dışı ihracatı içinde Türkiye’nin ithalatının payı da %3 dolayında seyretmektedir. Demek ki, sadece dış ticaret açısından bakıldığında, AB için Türkiye’nin önemi, bizim için (dış ticaret açısından) İran ve Irak’ın önemi kadardır. Çünkü bizim ihracatımızda da yukarıdaki ülkelerin payı sırasıyla %1.3 ve %2,6’dır.

GB’nin Zararı: GB’ye girdiğimiz 1996 yılından bu yana medyamızda GB’den dolayı iflas ettiğini iddia eden hiçbir firma sahibine rastlanmamıştır. Yıllardır firmalar açılıp-kapanmaktadır. GB’den bu yana giderek artan iç ve dış rekabete ayak uyduramayıp kapanan firmalar ise, sadece onları daha verimli çalıştıracak olan ehil ellere geçmiştir.

Dinamik Etkiler: GB’nin rakamsal olarak ölçülemeyen dinamik etkileri de çok önemlidir. Türkiye’nin AB ile GB’ye girmesi yerli üreticileri geri dönülmez bir şekilde uluslararası rekabete açmış, böylece eksik rekabetçi ve korumacı lobilerin güçlerinin azalmasına önemli katkılarda bulunmuştur. Neticede, düşük verimle, pahalı mal üreten firmalarımız, reorganizasyona zorlanarak kaliteli ve ucuz mal üretmeye, üretimi artırmaya ve ihracata zorlanmışlardır. Türk tekstil ve hazır giyim, otomotiv ve elektronik sanayileri bunun en güzel örneklerindedir. Oysa, otomotiv sektörünün işçi-işveren sendikaları 1995 yılında Bursa’da GB aleyhine ortaklaşa büyük bir protesto mitingi düzenlemişlerdir. Bugün ihracatta en başarılı sektör ise otomotiv sektörüdür.

1996’DAN 2006’YA SANAYİ MALLARI İHRACAT ADEDİ

Bu bölümün amacı ise, Türkiye’de ilk defa sanayi ürünlerimizin, ihracat adetlerini ve ülkelere göre dağılımını kamuoyuna sunmaktır.

Burada, önce herkesin ulaşabildiği başlıca sanayi malları üretim ve ihracat miktarlarını özetledikten sonra, Türkiye’de ilk defa, bu ürünlerin ihracat adetlerini ve ülkelere göre dağılımını kamuoyuna sunmaktır.

Gümrük Birliği (GB) öncesi “GB ile Türk sanayi batar” iddiasında bulunanlara cevabım rakamlarla olacaktır. Ocak 2005 İhracatçı Birlikleri kayıtlarına göre, 1995’den 2004’e, ihracat artışları, milyar \$ olarak;

- Tekstil ve hazır giyim 8.2’den, Bavul Ticareti dahil, 21’e (2.6 kat artış),
- Taşıt araçları(otomobil,otobüs vs.) ve yedek parçaları 0.8’den 10.8’e (13.5 kat),

- Demir ve demir dışı metaller 3'den 9.2'ye (3.1 kat),
- Elektronik cihazlar 0.9'dan 6.1 milyar \$'a (6.8 kat) çıkmıştır.

1996'dan 2000'e ve 2006'ya, ihracat'ta başarılı olan sektörlerde **üretim artışları**, sırasıyla **milyon adet** olarak(1996'dan 2004'e artış);

- Televizyon 1.8'den 8.8'e ve 18.3'e(10.2 kat artış), 2007'de 12.6 milyon adet.
- Buzdolabı 1.7'den 2,4'e ve 6.2'ye (3.6 kat artış), 2007'de 6.2 milyon adet.
- Çamaşır makinesi 0.9'dan 1.4'e ve 5.4 milyon adede (6 kat artış), 2007'de 5.4 milyon adet.
- Fırın(LPG) 0.6'dan 0.7 ve 6.8'e (11.3 kat artış),2007'de 5.9 milyon adet.
- Otomobil 196 binden 306 bin ve 756 bine (3.9 kat artış), 2007'de 801 bin adet.
- Otobüs-Minibüs 19 binden 29 bin ve 52.4 bine (2.8 kat artış), 2007'de 50.1 bin adet'e ulaşmıştır.

Tablo-2'de görüldüğü gibi, **1996'dan 2000'e ve 2006'ya ihracatımızda** başlıca tüketim ve sanayi ürünleri miktarı, **adet olarak** (parantez içinde milyon \$), Tablo-2'de görüldüğü gibi;

- Televizyon 1.2 milyondan (217) 7.3 milyon (840) ve 16.4 milyona (2,800),
- Buzdolabı 645 binden (103) 929 bin (142) ve 4.2 milyona (765),
- Çamaşır makinesi 49 binden (11) 275 bin (42) ve 3.4 milyona (582),
- Otomobil 26 binden (200) 83 bin (619) ve 441 bine (5,700),
- Otobüs-Minibüs 3.2 binden (258) 6.4 bin'e (281) ve 6.4 bine (556),
- Traktör 943'den (7,7) 4.9 bin (45) ve 11 bin (836) adede fırlamıştır.

1996'dan 2006'ya ülkeler bazında, başlıca sanayi malları ihracatımız, adet olarak;

- **Televizyon:** İngiltere'ye 167 binden 3.0 milyona, Almanya'ya 428 binden 2.8 milyona, İtalya'ya 21.7 binden 1.5 milyona, İspanya'ya 42 binden 1.9 milyona, Fransa'ya 76 binden 1.6 milyona, Romanya'ya 14,8 binden 733 bine, Yunanistan'a 23 binden 514 bine, İsveç'e 10 binden 331 bine, Rusya'ya 8.6 binden 292 bine, Avusturya'ya 36 binden 172 bine fırlamıştır.

Ürünlere ve Ükelere Göre Başlıca Sanayi Malları İhracat Adedi (Türkiye'de ilk defa)

TABLO –2: BAŞLICA SANAYİ MALLARI İHRACATI VE ADEDİ, 1996, 2000, 2006.

SANAYİ ÜRÜNÜ	1996 Yılı İhracat (Adet)	1996 Yılı İhracat (Dolar)	2000 Yılı İhracat (Adet)	2000 Yılı İhracat (Dolar)	2006 Yılı İhracat (Adet)	2006 Yılı İhracat (Dolar)
Televizyon	1.2 Milyon	217 Milyon	7.3 Milyon	840 Milyon	16.4 Milyon	2.8 Milyar
Buzdolabı	645 Bin	103 Milyon	929 Bin	142 Milyon	4.2 Milyon	765 Milyon
Çamaşır makinesi	49 Bin	11 Milyon	275 Bin	42 Milyon	3.4 Milyon	582 Milyon
Otomobil	26 Bin	200 Milyon	83 Bin	619 Milyon	441 Bin	5.7 Milyar
Otobüs-Minibüs	3.2 Bin	258 Milyon	6.4 Bin	281 Milyon	11 Bin	836 Milyon

Kaynak: DTM Dokümanları, Haziran 2005. Tablo'da yer alan verilerin çıkartılmasını sağlayan DTM Ekonomik Araştırmalar Genel Müdürü **Sn. Gazi Bilgin'e** ve bu verilerin derlenmesi için 10 gün çalışan **Uzman Sn. Argun Şit'e** çok teşekkür ederim.

- **Buzdolabı:** İngiltere'ye 153 binden 743 bine, Fransa'ya 149 binden 604 bine, Irak'a birkaç yüzden 256 bine, Almanya'ya 41.6 binden 370 bine, İtalya'ya 9.5 binden 306 bine, Cezayir'e 2 binden 176 bine, İsrail'e 21 binden 59 bine, İspanya'ya 11.5 binden 324 bine sığramıştır.

- **Çamaşır Makinesi:** Almanya'ya 16.8 binden 447 bine, İngiltere'ye 726'dan 283 bine, Fransa'ya 4 binden 470 bine, Rusya'ya 1.3 binden 157 bine, İspanya'ya 310'adet den 304 bine, Romanya'ya 5.2 binden 130 bine çıkmıştır.

- **Otomobil:** Fransa'ya 473'den 69.6 bine, Almanya'ya 18'den 28.8 bine, İtalya'ya 10.8 binden 66.7 bine, İspanya'ya 8 binden 19.5 bine, Rusya'ya 893'den 42.2 bine, İsrail'e sıfırdan 14.3 bine, Cezayir'e 1'den 8.8 bine, İngiltere'ye 3'den 8.2 bine, Polonya'ya 1'den 7.9 bine, Finlandiya'ya sıfırdan 9.9 bin adede fırlamıştır.

Görüldüğü gibi, 2006 sonu itibarıyla milyonlarca İngiliz, Fransız, Alman ve İtalyan vatandaşı evlerinde Türk malı televizyon, buzdolabı ve çamaşır makinesi kullanmaktadır. **Demek ki, Türk Sanayi ürünleri AB'ye girmiş bile... Çünkü, 2006 yılında Türk özel sektörünün ürettiği 18.3 milyon adet televizyonun %89.6'sı (16.4 milyon TV), 6.2 milyon adet buzdolabının %67.7'si, 5.4 milyon adet çamaşır makinesinin %63'ü, 756 bin adet otomobilin %58.3'ü ihraç edilmiştir.**

Sonuç

İstatistiki veriler göstermektedir ki, Türkiye'nin dış ticaret açığının büyüklüğü, büyük ölçüde GSYH büyüme hızının seyrine bağlıdır. Türkiye – AB ilişkilerinde ve GB konusunda dış ticaret açığını zarar olarak göstermek yanlışır. 2008'de toplamda ihracatın – ithalatı karşılama oranı (X/M) %65.3 olduğu halde bu oran AB ülkeleri ile %84.8, KEİ ülkeleri ile %45.8 ve Uzak Doğu ülkeleri ile sadece %18.6'dır. Demek ki, Türkiye'nin DT açığı sorunu AB ile değil, daha çok AB dışı ülkelerdedir.

Türkiye için, sadece dış ekonomik ilişkiler açısından bakıldığında bile, AB çok önemlidir. Önemli olan, Türkiye'nin AB vizyonunu ve motivasyonunu kaybetmemesidir. Çünkü, AB projesi 35 fasılda (başlıkta) Türkiye'nin ekonomisi, hayat standardı ve demokrasisinin gelişmesi ve iyileşmesi için modernleşme yolunda itici bir güçtür. Türkiye-AB ilişkileri, her iki taraf açısından da sadece ticari bir olay olmayıp, aynı zamanda siyasi, hukuki, askeri, ekonomik, mali, teknolojik ve hatta kültürel boyutları olan bir süreçtir. Türkiye için ise topyekün bir modernleşme projesidir. Aksi halde, AB yolunda harcanan 46 yıllık mücadeleye, emeğe ve kazanımlara yazık olur. Ekonomik Gelişmeler ve Türkiye-AB İlişkileri konularında daha fazla bilgi için, bakınız: NOT-1

1 – 2 yıl içinde küresel kriz sona erdiğinde Türkiye'nin önü açıktır. Nitekim, AB ile girilen GB'nin Türk sanayiine getirdiği dinamizm ve rekabet sonucu 2008'de Türk ekonomisi yıllık 176 milyar \$'ı aşan bir döviz kazanma potansiyeline ulaşmıştır. Bu meblağın 132 milyar \$'ı ihracattan, geriye kalan 44 milyar \$'ı da başta turizm, taşımacılık ve müteahhitlikten elde edilen hizmet gelirleri olmak üzere bavlul ticaretinden kaynaklanmıştır. Türkiye 40 bin kişilik ihracatçı ordusuyla 140 dolayındaki ülkeye ihracat yapmaktadır. Türkiye' nin ihracatında imalât sanayi sektörünün payı %94-95, tarım, ormancılık ve balıkçılığın %3-4, madencilik ve taş ocaklarının payı da %1,5 dolayındadır. Kötümserliğe gerek yoktur.

Not-1: Prof. Dr. Emin ÇARIKCI'nın 1-"Öğrencilere Ekonomik Tavsiyeler"; 2-"Türkiye'de Ekonomik Gelişmeler: 2007-2009. Bu makale her 3 ayda bir (Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim) revize edilmektedir, 3-"AB ile ilişkiler ve GB'nin Zararı", 4-"AB ile Müzakereler ve Beklentiler" ve 5-"Türk Cumhuriyetleri'nde Ekonomik Gelişmeler: 1980-2006" konulu 45 sayfayı aşan makaleleri, yazarın Çankaya Üniversitesi'ndeki yeni Web sayfasında yayımlanmaktadır. Bakınız: <http://carikci.cankaya.edu.tr>